

Opdatering af områder med fældende havdykænder i Grønland

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 12. december 2022 | 84

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

PINNGORTITALERIFFIK
Grønlands Naturinstitut

Datablad

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Kategori: Rådgivningsnotat

Titel: Opdatering af områder med fældende havdykænder i Grønland

Forfattere: David Boertmann¹, Kasper Lambert Johansen¹, Anders Mosbech¹ & Merkel, F.R.^{1,2}

Institutioner: ¹: Institut for Ecoscience, Aarhus Universitet, ²: Grønlands Naturinstitut

Faglig kommentering: Daniel Spelling Clausen
Kvalitetssikring, DCE: Kirsten Bang

Ekstern kommentering: Ingen ekstern kommentering

Rekvirent: Miljøstyrelsen for Råstofområdet (MR), Naalakkersuisut

Bedes citeret: Boertmann, D., Johansen, K.L., Mosbech, A., & Merkel, F.R. 2022. Opdatering af områder med fældende havdykænder i Grønland. – Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 13 s. – Rådgivningsnotat no. 2022|84.
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2022/N2022_84.pdf

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

Forsidefoto: Fældended kongeederfugle i Melville Bugt, 5. aug. 2012. Foto D. Boertmann

Sideantal: 9

Baggrund

Dokumentet *Regler for feltarbejde og rapportering vedrørende mineralske råstoffer (excl. kulbrinter) i Grønland* (Anon. 2000) (herefter benævnt "feltreglerne") udstikker rammer og regulering for feltaktiviteter i forbindelse med efterforskning af mineralske råstoffer. Reguleringen gælder bl.a. for aktiviteter, der falder inden for områder og perioder, hvor dyrelivet er særligt følsomt over for forstyrrelser.

Områderne og reguleringen i feltreglerne var baseret på den for tiden eksisterende biologiske viden. Grønlands Selvstyre (Miljøstyrelsen for Råstofområdet) har anmodet om revision af feltreglernes kapitel 2 og 3, herunder at rapporter om opdateringerne for de forskellige dyrearter og nye digitale kort skal være tilgængelige via NatureMap (<https://naturemap.eamra.gl>). NatureMap er en online kort-portal for miljø og natur i Grønland. Information fra NatureMap kan også ses i NunaGIS (<https://nunagis-asiaq.hub.arcgis.com>) og i LicenseMap under GovMin (<https://govmin.gl>) som en direkte datalink-service.

Dette notat er en opdatering af teksten om fældeområder for havdykænder (afsnit 2.03.03) i feltreglerne. Det inkluderer et kort med de opdaterede områder og et appendix (1), som lister dem alle.

Generel beskrivelse og følsomhed

Flere arter af havdykænder samles i afgrænsede kystområder for at fælde deres fjerdragt (Tabel 1). Fældningen omfatter også svingfjerene, som fældes samtidigt med tab af flyveevnen indtil nye er vokset ud efter ca. tre uger. I de tre uger er ænderne meget sårbare overfor forstyrrelser, som kan medføre bortskræmning fra vigtige fødesøgningsområder og dermed generel forringelse af deres kondition (Frederiksen et al. 2017). Fældeperioden indledes i juli og varer til ind i september afhængigt af art, fuglens køn og områdets placering. F.eks. indleder hanner og ikke-ynglende fugle fældningen i juli/august, mens hunner (i lavere antal fordi mange forbliver med ællingerne på ynglepladserne) fælder op til en måned senere (se Mosbech & Boertmann 1999).

Table 1: Havdykænder der yngler og fælder i Grønland. Angivet er deres trusselstatus jvf. rødlistesystemet, både national og internationalt (LC: livskraftig, NT: næsten truet, VU: sårbar (Boertmann & Bay 2018, IUCN <https://www.iucnredlist.org/>).

Engelsk navn	Dansk navn	Grønlandsk navn	Videnskabeligt navn	Grønlandsk rødlistestatus	International rødlistestatus
Common eider	Ederfugl	Miteq siorartooq	<i>Somateria mollissima</i>	LC	NT
King eider	Kongeederfugl	Miteq sioraqi	<i>Somateria spectabilis</i>	LC	LC
Long-tailed duck	Havlit	Alleq	<i>Clangula hyemalis</i>	LC	VU
Harlequin duck	Strømand	Tornarviarsuk	<i>Histrionicus histrionicus</i>	LC	LC
Red-breasted merganser	Toppet skallesluger	Paatsiaq	<i>Mergus serrator</i>	LC	LC

Alle fuglearter er i Grønland beskyttet jf. "fuglebekendtgørelsen" nr. 17 af 28. oktober 2019 (Anon. 2019), med undtagelse af en række arter som har en fastlagt fangstsæson.

Sårbar periode

Havdykænderne er mest sårbare over for forstyrrelser i den periode, da de er ude af stand til at flyve, hvilket er fra tidligt i juli til sent i september (se ovenfor).

Anbefalede ændringer i Feltreglerne

Feltreglernes seneste udgave fra 2000 omtaler havdykænder i afsnit 2.03.03:

2.03.03. Områder med fældende ederfugle m.v.: I perioden 1. august – 30. september skal de i punkt 2.02.01 nævnte aktiviteter godkendes af Råstofdirektoratet, dog med undtagelserne i punkt 2.02.02-2.02.03

DCE og GN anbefaler:

- 1/ at den nævnte periode udvides, således at den starter i midt juli (15.) og strækker sig til udgangen af september (30.) og at
- 2/ ordlyden ændres til *Områder med fældende havdykænder*, og
- 3/ at Råstofdirektoratet ændres til *Miljøstyrelsen for Råstofområdet (MR)*.

sådan at teksten kommer til at lyde:

2.03.03. Havdykænder, fældeområde: I perioden 15. juli til 30. september skal de i punkt 2.02.01 nævnte aktiviteter godkendes af Miljøstyrelsen for Råstofområdet (MR), dog med undtagelserne i punkt 2.02.02-2.02.03

Opdatering af de udpegede områder for fældende havdykænder

Feltreglernes seneste udgave (2000) viste de udpegede områder på kort (Figure 1).

Disse områder er nu vurderet, revideret og suppleret på baggrund af den viden om havdykænderne, der er rapporteret siden 2000.

Det medfører at ti nye fældeområder for havdykænder er udpeget (områderne 1-3, 11-13, 15-19, Figur 1, Appendix 1).

Et enkelt område har mistet sin betydning for fældende havdykænder (område 9, Figur 1) og er nu slettet fra listen.

Det gælder for mange af de oprindeligt udpegede områder, at der ikke foreligger nyere information om havdykændernes forekomst, og det anbefales at der foretages nye optællinger her.

Desuden må det forventes – særligt i mere fjernliggende egne – at der findes fældeområder for havdykænder, som ikke er registreret. Skulle sådanne områder opdages, vil de ovenfor nævnte reguleringer også skulle gælde her.

Endelig vil DCE og GN anbefale, at kortene der viser fældeområderne for havdykænder vurderes og evt. opdateres med regelmæssige mellemrum for at indarbejde nye informationer.

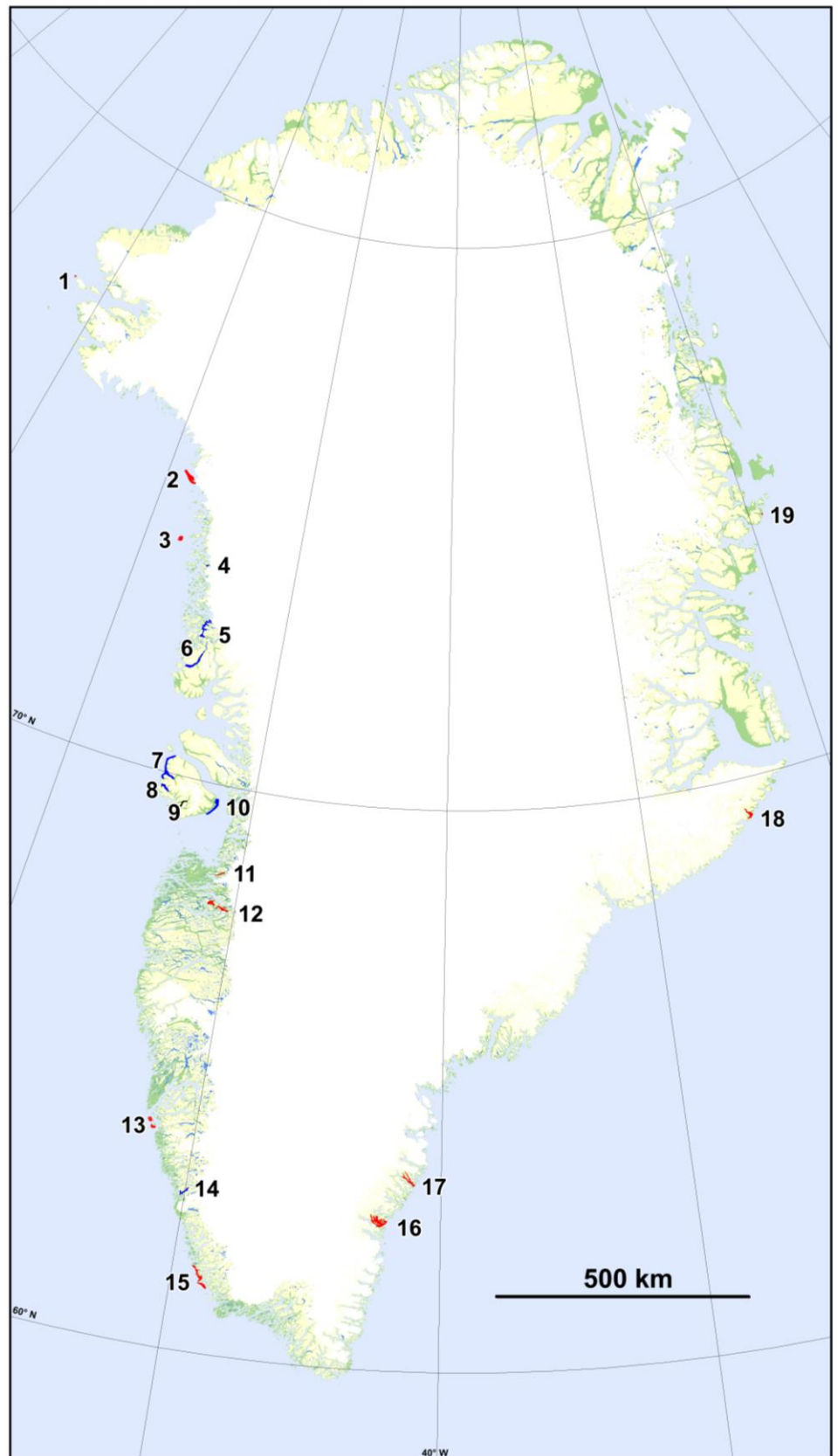

Figure 1: Opdateret kort over havdykændernes fældeområder. Den røde signatur viser de nye områder (nr. 1-3, 11-13, 15-19) og den blå de oprindelige fra den trykte udgave af feltreglerne (2000). Den sorte signatur viser det område (nr. 9) der fjernes fra listen.

Referencer

- Anon. 2019. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 17 af 28. oktober 2019 om beskyttelse og fangst af fugle. <https://docplayer.dk/218506742-Selvstyrets-bekendtgørelse-nr-17-af-28-oktober-2019-om-beskyttelse-og-fangst-af-fugle-anvendelsesomraade.html>
- Anon. 2000. Rules for field work and reporting regarding mineral resources (excluding hydrocarbons) in Greenland. Bureau of Minerals and Petroleum, Government of Greenland. https://govmin.gl/wp-content/uploads/2019/09/Rules_for_Fieldwork_and_Reporting_regarding_Mineral_Resources.pdf
- Boertmann, D. & Bay, C. 2018. Grønlands Rødliste 2018 – Fortegnelse over grønlandske dyr og planters trusselstatus. Aarhus Universitet, Nationalt Center for Energi og Miljø (DCE) og Grønlands Naturinstitut. <https://natur.gl/raadgivning/roedliste/>
- Frederiksen, M., Boertmann, D., Labansen, A.L., Laursen, K., Loya, W.M., Merkel, F.R., Mosbech, A. & Aastrup, P. 2017. Review af det videnskabelige grundlag for færdselsregler i følsomme områder for dyrelivet i Grønland. – Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Århus Universitet nr. 242. <http://dce2.au.dk/pub/SR242.pdf>
- Mosbech, A. & D. Boertmann 1999. Distribution, abundance and reaction to aerial surveys of post-breeding king eiders (*Somateria spectabilis*) in western Greenland. – Arctic 52: 188-203.

Appendix 1: Havdykænder, fældeområder som omfattes af bestemmelsen 2.03.03

Områdenummeret svarer til numrene på kortet (Figur 1).

1 Farvandet langs vestdelen af Hakluyt Ø

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (DCE ikke publiceret). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

2 Farvande omkring Red Head, Depot Øer and N.E. Balle Øer i Melville Bugt

Vigtige fældeområder for kongeederfugl (Boertmann & Huffeldt 2013). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

3 Farvandet omkring Kitsissorsuit/Ederfugleøer ud for Nuussuaq, Upernavik distrikt

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Boertmann & Huffeldt 2013). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

4 Kangerlussuaq, øst for Kuuk, Upernavik distrikt

Vigtigt fældeområde for toppet skallesluger (DCE unpublished).

5 Indre fjordområder mellem Ikeq/Upernavik Isfjord and Eqalugarsuit/Prøvens Laksefjord, Upernavik distrikt

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Mosbech & Boertmann 1999).

6 Umiiarfik, nordsiden af Siggup Nunaa/Svartenhuk Halvø

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Mosbech & Boertmann 1999, Mosbech et al. 2006).

7 Nordvestkysten af Disko inkl. Kangersooq/Nordfjord

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Frimer 1993, Mosbech & Boertmann 1999).

7 Akulliit/Mellemfjord, Disko

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Frimer 1993, Mosbech & Boertmann 1999).

9. Kuannersiut Sulluat, Disko

Dette område har siden udgivelsen af feltreglerne i 2000 mistet sin betydning for fældende havdykænder. Det er derfor fjernet fra listen (Egevang & Boertmann 2001b).

10 Akajarua/Mudderbugten og farvandet ud for Qaamassoq/Flakkerhuk, Disko

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Mosbech & Boertmann 1999).

11. Tasiussarsuup Qingua, indre dele af Arfersiorfik, Aasiaat

Vigtigt fældeområde for toppet skallesluger (Boertmann & Mosbech 2001). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

12 Nuersorfik, indre dele af Nasuttoq/Nordre Strømfjord, Kangaatsiaq

Vigtigt fældeområde for toppet skallesluger (Boertmann & Mosbech 2001). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

13 Qissuttuut/Ravneøer og øerne syd for f Qilangarsuit, two separate areas, Nuuk

Vigtigt fældeområde for strømand (Boertmann & Mosbech 2001, 2002). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

14 Ikkattoq-fjord, nord for Frederikshåb Isblink

Vigtigt fældeområde for toppet skallesluger (Egevang & Boertmann 2001a).

15 Yderkysten mellem Neria and Arsuk Uummannaq, Paamiut

Vigtigt fældeområde for strømand (Boertmann & Mosbech 2001, 2002). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

16 Timmiarmiit Kangertivat, Sydøstgrønland

Vigtigt fældeområde for ederfugl (Merkel et al. 2010). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

17 Graah Fjord and Jætte Fjord, Sydøstgønland

Vigtigt fældeområde for ederfugl (Merkel et al. 2010). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

18 Knighton Fjord, Blossville Kyst

Vigtigt fældeområde for kongeederfugl (Boertmann et al. 2009, Boertmann & Nielsen 2010). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

19 Flade Bugt, Wollaston Forland

Vigtigt fældeområde for havlit (Boertmann et al. 2009, Boertmann & Nielsen 2010). Ny i forhold til den trykte version af feltreglerne.

Referencer

- Boertmann, D. & Huffeldt, N.P. 2013. Seabird colonies in the Melville Bay, Northwest Greenland. – Scientific Report 45 from DCE – Danish Centre for Environment and Energy, Aarhus University
- Boertmann, D. & Mosbech, A. 2001. Important summer concentrations of seaducks in West Greenland. An input to oil spill sensitivity mapping. – National Environmental Research Institute, Denmark, NERI Technical Report no. 345: 1-48.
- Boertmann, D. & Mosbech, A. 2002. Molting harlequin ducks in Greenland. – Waterbirds 25: 326-332.
- Boertmann, D. & Nielsen, R.D. 2010. Geese, seabirds and mammals in North and Northeast Greenland. Aerial surveys in summer 2009. – NERI Technical Report no. 773. National Environmental Research Institute, Aarhus University. 65 pp.
- Boertmann, D., Olsen, K. & Nielsen, R.D. 2009. Seabirds and marine mammals in Northeast Greenland. – NERI Technical report no. 721.

- Egevang, C. & Boertmann, D. 2001a. The Greenland Ramsar Sites, a status report. - National Environmental Research Institute (NERI), Technical Report No. 346, 96 pp.
- Egevang, C. & D. Boertmann 2001b. The Ramsar sites of Disko, West Greenland. A Survey in July 2001. - National Environmental Research Institute, Denmark. Technical Report no. 368.
- Frimer, O. 1993. Occurrence and distribution of King Eiders *Somateria spectabilis* and Common Eiders *S. mollissima* at Disko, West Greenland. - Polar Research 123: 111-116.
- Merkel, F.R., Rasmussen, L.M. & Rosing-Asvid, A. 2010. Seabirds and marine mammals in South and Southeast Greenland, June 2008. - Technical Report No. 81, Pinngorttitaleriffik, Greenland Institute of Natural Resources.
- Mosbech, A., Danø, R., Merkel, F.R., Sonne, C., Gilchrist, H.G. & Flagstad, A. 2006. Use of satellite telemetry to locate key habitats for King Eiders *Somateria spectabilis* in West Greenland. - Pp 769-776 in: Boere, C.G., Galbraith, C. & Stroud, D.A. (eds): Waterbirds around the world. - The Stationery Office, Edinburgh, p 769-776.